DE
OCULO EXTIRPANDO
DISSERTATIO
ANATOMICO-CHIRURGICA,

QUAM, *Deo Juvante*, *& Præside M.* DEVILLIERS, *Scholarum antiquo Præposito*, *tueri conabitur* JOANNES-JOSEPHUS GIRARDEAU, *Parisiensis*, *in almâ Facultate Parisiensi Artium Magister*, *Nosocomii generalis in Domo dictâ* la Salpêtrière *Chirurgus præcipuus*, *Theseos auctor.*

Die Martis trigesimâ-primâ mensis Octobris, anno 1786, *à sesqui-secundâ post meridiem ad septimam.*

PARISIIS,

IN REGIIS CHIRURGORUM SCHOLIS.

PRO ACTU PUBLICO,

ET

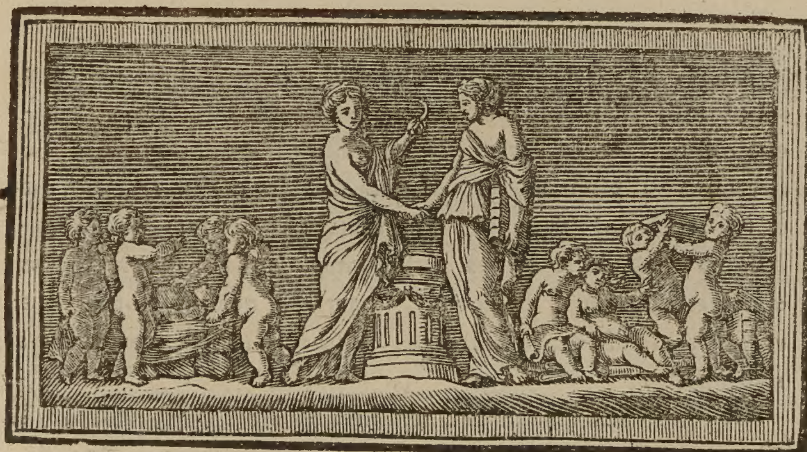
SOLEMNI COOPTATIONE.

Typis MICHAELIS LAMBERT, Regii Chirurgiæ Collegii, nec-non Academiæ Typographi, viâ Cithareâ.

M. DCC. LXXXVI.

DE

OCULO EXTIRPANDO

DISSERTATIO

ANATOMICO-CHIRURGICA

UT eximium nobis mirabile obtigit visûs organum, quo ſublato, tenebris addictum contabeſceret quidquid ſpirat in terris; ità fatendum eſt nullum eſſe quod tam multis variorum morborum generibus, propter variam partium quibus conſtat naturam, ſingularemque diſpoſitionem, pateat obnoxium: eos tantùm in hoc programmate leviter perſequemur, qui poſtulant ut oculi globus eruatur, præmiſſis quibuſdam de illius anatomiâ.

EX ANATOMIA.

Oculi globus, qui concavum orbitæ ſinum obtinet, quemque

palpebræ, superior scilicet & inferior, hinc & indè obductæ contegunt, membranis constat seu tunicis, & humoribus, vasisque distinguitur & nervis. Triplex est in illo tunicarum genus, quarum aliæ ipsum globi folliculum efficiunt; aliæ adscitæ sunt & uni tantùm ejusdem parti adhærentes: aliis denique quasi quibusdam capsulis humores includuntur. Tribus autem tunicis efformatur ipsemet folliculus; externâ, quæ sclerotica aut cornea; mediâ, quæ Choroïdea; tertiâ seu internâ, quæ retina nuncupatur.

Duæ sunt adscitæ tunicæ; tendinea seu albuginea, undè oculi album exoritur; & conjunctiva.

Duæ pariter capsulariæ; vitrea scilicet & crystallina.

Triplicem agnoscunt humorem, aqueum, vitreumque ac crystallinum: aqueus hoc continetur spatio, quod inter partem tunicarum anteriorem intercedit; vitreus verò intra capsulam membranosam, sibique propriam inclusus, maximum spatium obtinet; tertius denique seu crystallinus, nihil aliud quàm materies quasi gummosa, cujus forma ad lentis modum exacta, & in posteriori magis quàm in anteriori parte convexa, membranâ tegitur subtilissimâ, quæ & ipsa dicitur capsula crystallina.

Ferè omnes oculi partes suas ab ophtalmicâ arterias accipiunt; quæ quidem in multos dividitur ramos, quorum præcipui sunt arteria lacrymalis, ethmoïdalis posterior, ciliares, centralis retinæ, super-orbicularis, muscularis inferior, ethmoïdalis anterior, &c.

Vario admodùm tenore diffunduntur venæ illis arteriis respondentes; quarum stirps præcipua è sinu ophtalmico ducta, postquàm retinæ venam centralem dedit, ethmoïdalemque posteriorem, & nonnullas ciliares, tunc in duos ramos, superiorem nempè, & inferiorem scinditur.

Nervos autem, præter opticum, plurimos habet oculus, qui à motore communi & ab ophtalmico *Willhisii*, derivati, nervorum ciliarium nomine appellantur.

Suos à motore communi, à pathetico, ab ophtalmico *Willhisii*, à motore externo, & à nonnullis maxillaris superioris ramis, necnon à duriori nervi auditorii ramo accipiunt musculi & palpebræ.

Musculi, qui sex annumerantur, suum à situ & ab usu quisque proprio nomen habent; undè quatuor dicuntur recti, & duo obliqui: inter rectos, alius elevator, seu attollens, sive superbus; alius deprimens sive humilis; alius abducens, & alius obducens nuncupatur.

His musculis sustinetur oculus ac movetur. Pars globi posterior, nervus opticus & musculi molliori pinguedine, quæ imum orbitæ sinum penitùs obtinet, circumfusi involvuntur.

EX CHIRURGIA.

Exophtalmia, seu proptosis oculi, à quibusdam ex similitudine oculus bovinus vel elephantinus, status ille est præternaturalis, in quo globus oculi à suâ sede natali perturbatus, ex orbitæ cavo, partim vel penitùs propellitur.

Causa ejus essentialis, quæ determinari potest à vi externâ, ictu nempè, compressione validiori, aut pravo medicamentorum usu, (2) pariter interior habetur, ut à stasi, vel humorum depravatione.

Intrà, vel extrà orbitam insidere valet, aut juxtà lamellas osseas, quibus hujus cavi latera efformantur.

Exophtalmia, ac præsertim quæ ex eâ oriuntur mala, cùm ingravescunt, postulant aliquandò ut oculi globus eruatur. (1)

---

(1) Ut patet ex adnotationibus Domini *St. Yves*, in Comment. Academ. Reg. Chirurg. vol. v. pag. 169.

(2) De quo videri potest programma à *Carolo Frid. Kaltschmied*, Collect. Disputation. Chirurgicar. ab *Hallero*, tom. 1, pag. 543.

Gangræna nec-non ſcirrhus oculi, ipſius extirpationem interdùm requirunt.

Fungi in orbitâ concreſcentes, quandòque erui oculum cogunt. (1)

Idem oculus extirpari debet, cùm ineſt tumor cancroſus (2).

Cancer eamdem quoque ſæpiùs hanc operationem deſiderat. (3)

Cùm non ea nobis mens ſit ut de morbis diſſeramus in quibus extirpari globum oculi neceſſe ſit, ſed de illâ tantùm ratione quâ debet extirpari, prætermiſſis methodis omnibus quæ à Veteribus inventæ ſunt, dicemus methodum à Domino *Louis* præſcriptam, cæteris omnibus longè potiorem eſſe. (4)

Ægro, inquit, aptè compoſito, oportet reſecari vincula quibus oculi globus hæret ad palpebras, quod optimè præcepit *Hildanus*; hæcque ſectio, quam verè operationis proluſionem diximus, nullum ſibi proprium vindicat inſtrumentum : majori verò vel minori arte fieri poteſt. Quod ad inferiorem partem attinet, ſatis erit ſi induxeris aciem inſtrumenti in angulum, aut, ſi ità dicere malueris, in ſinum, quem conjunctiva membranaque interior palpebræ ſimul efficiunt. Nec omittendum eſt ligamen illud fixum quo muſculus obliquus minor, ori orbitæ inferiori, versùs majorem canthum cohæret. Quod ad ſuperiorem partem ſpectat, ità dirigenda eſt ejuſdem inſtrumenti

---

(1) Vide adnotationes *Fabrici de Hilden*, quas Dom. *Louis* laudavit in ſuis Comment. Academ. Chirurg. tom. v.

(2) Vide collectionem poſthumam medico-chirurgicam à D. *Job*, à *Meékren*, nec-non relat. D. *Muys*, vol. 5, pag. 193.

(3) Sic adnotavit *Bartholin*, vol. v. 192. ne quis unquàm tali utatur methodo.

(4) Loco citato.

acies, ut mufculus palpebræ fuperioris elevator abfcindatur, fimul & membrana quâ hæcce palpebra intùs veftitur. Exciforio quo fcalpro, à fummo ad imum, versùs canthum interiorem leviter inducto, majoris obliqui tendo fecabitur.

Jam tum oculus anteriori orbitæ circumductioni non hæret. Id unum incumbit, ut in imâ refcindantur orbitâ nervus opticus & mufculi quibus circumdatur; idque facillimè perfici poteft unâ forficum incifione, quales tamen ejufmodi fectio poftulat: (tales enim fint neceffe eft, ut pars plana laminarum fit incurvata.) Primò quidem minoris intereffe videtur quânam parte forficum acies in imam orbitam inferatur. In ftatu naturali cùm obliqua fit orbitæ forma, cum globus oculi latera ejus interiora contingat, jubere videntur forfices per minorem potiùs canthum fic in orbitam inferri, ut pars laminarum concava ipfummet globum refpiciat. Rursùs verò cùm oculus fæpè plus æquo protuberet ac diffundatur, cùm pinguedo tumefcat, textus cellulofus mirum in modum fcirrhis præcludatur, ac fungi ibi maximè concrefcant, ubi minimam vim experiuntur, plerumquè evenit ut per minorem angulum via præ cæteris impediatur. Penès igitur Chirurgum fit curvas forfices in orbitam introducere quâ parte fatiùs ipfi vifum fuerit. Recifis autem mufculis & optico nervo, forfices in fefe reductæ, quafi unci officio funguntur ad fublevandum extrinfecùs oculum. Hoc eft quod per cochleare fecans *Bartifch* innuere videtur.

Operatio, fi hoc modo fiat, fimplex eft, nemoque non intelligit capto finiftrâ manu oculo etiam nunc adhærente textui cellulofo qui plus minufve extenditur, forficibus quas dextrâ tenes, folia quæ reluctantur, effe refecanda.

Hâc arte poteft extirpari globus oculi quotiefcumque morbus iis tantùm partibus infidet, quibus illud organum conftat. Si verò

accidat ut carcinomatosæ vegetationes formâ & crassitudine differant, aut etiam tumor idem carcinomatosus ipsas occupet palpebras, eâ tunc utêris methodo quam D. *Guérin* adhibuit. (1)

Perfectâ operatione, secundùm artem exigenda est ægri curatio. Exteriores primò partes solidescunt &glutinantur. Coarctatur orbitæ cavus, cujus pars ima fungosâ repletur substantiâ, undè humor glutinosus diù stillat. Nonnunquàm accidit ut, cùm jam ad finem vergit ægri curatio, in orbitæ fundo & duræ matris parte primitùs læsâ concrescat fungus, qui brevi ingravescit, ægrum stimulat & pungit, febres accendit, & alia symptomata, quàm antè extirpatum carcinoma, multò infestiora secùm importat. Is igitur, si tanto volueris succurrere periculo, statim ab ortu extirpandus est. Interdùm etiam parotides aut aliæ glandulæ ità morbiferis symptomatibus afficiuntur, ut æger languentem sub longâ morte trahat animam & ad ultimum deficiat.

Orbitæ autem fœditati oculo encaustico prothesis mederi potest, modò sit arte accommodatus, sincerumque oculum magnitudine, formâ, & colore omninò repræsentet : qui quidem majori minorive labore stabilietur, prout magis aut minùs consulueris huic residuæ carnis parti, sine quâ non ità succedere potest applicatio, quæ & ipsa vel cùm fit, vel cùm perfecta est, diligentem à Chirurgo curam desiderat.

---

(1) Antiquus Chirurg. Nosocomii Lugdunensis, quod *Domus Dei.*, vol. 1 Comment. Chirurg. pag. 205.

FINIS.